

Vlaams
Parlement

vergadering **C171**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 17 maart 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Wouter Vanbesien aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de beslissing van de Vlaamse Regering om het Oosterweelproject in vijf etappes uit te voeren – 1390 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de praktische gevolgen en problemen bij de implementatie van de nieuwe erosieregelgeving – 1428 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de evaluatie en bijsturing van de erosieregels – 1496 (2014-2015)	6
VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de implicaties van het rapport Ecosysteemdiensten op het biodiversiteitsbeleid – 1507 (2014-2015)	11
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de resultaten van de waterpeiling in 2013 – 1508 (2014-2015)	16

VRAAG OM UITLEG van Wouter Vanbesien aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de beslissing van de Vlaamse Regering om het Oosterweelproject in vijf etappes uit te voeren – 1390 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

De heer Wouter Vanbesien (Groen): Voorzitter, minister, collega's, ik heb een vrij korte en eenvoudige vraag voor u. Ik hoop dat er ook een kort, of toch minstens een eenvoudig, antwoord op komt. Mijn vraag gaat over de effecten op de verdere vergunningen van het feit dat het Oosterweelproject in vijf stukken werd opgedeeld.

U weet dat de stuurgroep Oosterweel heeft beslist en gecommuniceerd om in vijf stukken aan te besteden. De voornaamste motivering daarbij is dat daardoor meer concurrentie kan spelen, dat er meer bouwgroepen zijn die kleinere stukken aankunnen in plaats van het geheel en dat zo stuk per stuk de concurrentie kan spelen. Dat zou tot lagere prijzen leiden. We hebben ons daar nooit tegen verzet. Ik denk niet dat dit een probleem zal veroorzaken.

De vraag die ik me stel, is welke effecten dit zal hebben op de vergunningen, met name voor de project-MER (milieueffectrapportage). Er moet immers nog een project-MER komen voor Oosterweel. Wordt die ook in vijf stukken gekapt? En wat met de bouwvergunning?

En hoe zit het met de timing? In de laatste vooruitgangsrapportage van november, werd een timing naar voren geschoven. De project-MER zou op 16 januari gegund zijn en op 20 april zou er een kennisgeving zijn waarna de inspraakperiode zou lopen in mei/juni. Dat was de laatste timing die we gekregen hebben. Wordt die nog altijd aangehouden of is die gewijzigd wegens de beslissingen van de stuurgroep Oosterweel?

De voorzitter: De heer Van Campenhout heeft het woord.

De heer Ludo Van Campenhout (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het is belangrijk dat dit project nu zo snel mogelijk van start gaat, dat de spade de grond in gaat, om aan alle uitdagingen op het vlak van mobiliteit en leefkwaliteit tegemoet te komen. Met het Oosterweelproject komen we tegemoet aan alle maatschappelijk haalbare verzuchtingen.

Ik ben blij dat de oppositie inziet dat de omvang en de complexiteit van het dossier maken dat er beter wordt opgesplitst in vijf deelprojecten. Dat neemt niet weg, mijnheer Vanbesien, dat wordt uitgegaan van één algemene visie op mobiliteit en leefkwaliteit. We zijn natuurlijk in Antwerpen gelukkig dat er voor de leefkwaliteit extra maatregelen mogelijk zijn ten bedrage van 350 miljoen euro. Dat maakt het een en ander mogelijk van waaraan we in Antwerpen denken of van dromen.

Het blijft één globale visie en één globale benadering van de aanpak van mobiliteit en leefkwaliteit. Het is een sequentiële aanpak, maar zonder de volgende projecten uit het oog te verliezen zoals de oostelijke tangenten, de A102, de R11bis. Het blijft één globaal project, één globale visie. Ik ga ervan uit dat het ook één globale project-MER zal zijn.

Het opsplitsen in aparte percelen heeft inderdaad het voordeel dat de concurrentie per perceel meer kan spelen en dat zou ook de kostprijs moeten kunnen drukken. En dat laat dan nog meer ruimte voor flankerende maatregelen.

Ik ben blij dat ook de oppositie inziet dat we het beste opdelen in percelen om dit project mogelijk te maken in functie van mobiliteit en leefbaarheid.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mijnheer Vanbesien, het is inderdaad zo dat tijdens de laatste gedachtewisseling die we hebben gehad over Oosterweel, werd gezegd dat we in stukken kunnen aanbesteden zodat het sneller vooruitgaat en een aantal zaken op het terrein al kunnen worden gerealiseerd. Dat heeft vooral te maken met de uitvoering, de aanbesteding.

Het klopt wat de heer Van Campenhout zegt: het blijft natuurlijk een globale visie. Het wil ook niet noodzakelijk zeggen dat er vijf verschillende stedenbouwkundige vergunningen zullen worden aangevraagd met daaraan gekoppelde MER's. Dat is zeker op dit moment nog niet duidelijk en het hoeft ook niet, er kan ook één bouwvergunning zijn die in stukjes wordt uitgevoerd. Wat dat betreft, is er op dit moment dus nog geen duidelijkheid. Alles wordt nog op een rijtje gezet naar aanleiding van de laatste gesprekken die we erover voerden.

De timing blijft behouden voor wat het openbaar onderzoek en dergelijke betreft. Of er nu al dan niet vijf verschillende stedenbouwkundige vergunningen worden aangevraagd, dat is nog niet duidelijk. Dat wordt verder bekeken. Het kan in één procedure of in verschillende procedures gebeuren. Ook als het één bouwvergunning blijft, sluit dat niet uit dat in stukjes zal worden aanbesteed en uitgevoerd.

Dat is de stand van zaken op dit moment, meer details kan ik u daar nog niet over geven omdat er nog geen aanvragen zijn wat de bouwvergunningen betreft.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

De heer Wouter Vanbesien (Groen): Minister, uw antwoord was niet altijd even goed te horen. Ik heb begrepen dat de timing aangehouden wordt. Het blijft dus de bedoeling om tegen 20 april een kennisgeving te hebben. In die timing werd bepaald dat er tegen 16 januari gegund moest zijn. Die datum is al gepasseerd. Is die gunning al gebeurd of nog niet?

Over de bouwvergunning zegt u het nog niet goed te weten. Ik denk ook niet dat er in de bouwvergunning echt een groot probleem zit, mijn voornaamste bekommernis is het project-MER. Het kan dat het komt doordat ik u niet goed gehoord heb, maar ik meende te horen dat u zei: "in principe, dat wil niet noodzakelijk zeggen...". Kunt u hier bevestigen dat er één project-MER zal zijn? Of houdt u nog rekening met een mogelijke opsplitsing? Dat was voor mij niet helemaal duidelijk, maar ik herhaal dat het kan zijn doordat ik uw antwoord niet goed gehoord heb.

De voorzitter: De heer Van Campenhout heeft het woord.

De heer Ludo Van Campenhout (N-VA): Ik benadruk nog eens dat het niet is omdat er apart wordt aanbesteed, dat er niet van een globale visie wordt uitgegaan.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vanbesien, zoals ik daarnet zei, maar dat was voor u misschien niet duidelijk, is het feit of er één project-MER komt of meerdere nu nog niet duidelijk. Het hangt ervan af of er al dan niet verschillende bouwvergunningen worden aangevraagd. Voorlopig blijft de vooropgestelde

timing aangehouden. Het kan dat er andere beslissingen komen en er meerdere bouwvergunningen worden aangevraagd.

Ik ga ervan uit dat de procedure op dit moment loopt, maar ik moet checken of er al gegund werd of nog niet. Op dit moment heb ik er nog geen zicht op.

De voorzitter: Ik stel voor dat dit eerst wordt nagekeken, het heeft geen zin om hier gissingen te doen over bepaalde uitspraken.

De heer Vanbesien heeft het woord.

De heer Wouter Vanbesien (Groen): Nu heb ik het wel goed begrepen, de minister antwoordde: "We weten het nog niet, het kan ofwel één project-MER zijn ofwel verschillende". Dat is duidelijk.

Ik ben geen groot voorstander van vijf project-MER's. Wellicht zal dat de complexiteit van de procedure serieus verhogen. Het zal ook leiden tot vragen wie de belanghebbenden zijn, zeker indien achteraf rechtsbescherming van mensen nodig is. Maar dat is een politiek debat.

Ik heb toch een belangrijke bijkomende vraag. Als het toch nog niet allemaal uitgemaakt is en er misschien vijf project-MER's komen, overweegt de Vlaamse Regering dan om voor één van die vijf project-MER's, namelijk Linkeroever, een ontheffing te vragen?

Het is een gedeelte van het project waarvoor vorige keer een project-MER is gemaakt en waarover eventueel kan worden aangevoerd dat het om de aanpassing van een bestaand project gaat, dat er al een project-MER voor is. Indien het effectief ook mee op tafel komt te liggen, zou ik daar ten stelligste tegen protesteren. Dat zou niet serieus zijn en het zou wellicht ook niet juridisch correct zijn. Zit het mee in de overweging?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vanbesien, over het aanvragen van verschillende stedenbouwkundige vergunningen of van één stedenbouwkundige vergunning, beslist de aanvrager. Het zal op dat moment worden bekeken.

Dan vraagt u me wat ik zal doen als... Die vraag is nu dus niet aan de orde. Er wordt onderzocht op basis van de aanvragen die er zullen zijn of er al dan niet een ontheffing wordt gegeven. Ik kan daar nu niet op antwoorden.

De heer Wouter Vanbesien (Groen): Eigenlijk zegt u dat dat kan en dat u het zult bekijken als het die richting uit gaat. U maakt een heel grote vergissing indien u denkt dat er op Linkeroever geen project-MER meer nodig is. Ik doe een oproep om in het kader van de transparantie en van het deugdelijk bestuur – wat in dit dossier compleet ontbreekt – met één project-MER te komen en daar geen spelletjes mee te spelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de praktische gevolgen en problemen bij de implementatie van de nieuwe erosieregelgeving – 1428 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de evaluatie en bijsturing van de erosieregels – 1496 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): De erosieproblematiek belangt deze commissie al een aantal jaren aan. Ik heb het dan over zowel burger, maatschappij als landbouwer.

In 2014 werd in Vlaanderen een nieuwe erosieregelgeving van kracht. Een groot aantal van de maatregelen traden begin dit jaar effectief in werking. De nieuwe regels zorgen terecht voor heel wat onbegrip, protest en onzekerheid bij de land- en tuinbouwers.

Het nieuwe erosiebeleid is niet alleen heel complex maar heeft ook een heel grote impact op de concrete bedrijfsvoering. De sector stelt dan ook voor om van 2015 een overgangsjaar te maken waarin zowel de overheid als de landbouwpraktijkcentra praktische problemen inventariseren die naar boven komen bij de implementatie van de nieuwe wetgeving. De sector vraagt dat de Vlaamse overheid daarbij ook kijkt naar en leert van de wijze waarop de erosieproblematiek elders wordt aangepakt zoals in Wallonië en Nederland. De landbouwpraktijkcentra moeten aangeven hoe de erosieproblematiek vanuit goede landbouwpraktijken op de meest efficiënte wijze kan worden aangepakt.

Minister, de sector heeft u ook een aantal voorstellen tot aanpassing van de erosie maatregelen en de bijhorende beheerovereenkomsten bezorgd. De sector vraagt ook uitdrukkelijk om de voorziene evaluatie die gepland was voor 2016 te vervroegen naar dit najaar. Zo kan de bijgestuurde regeling al onmiddellijk toegepast worden in het productiejaar 2016.

Minister, wat is uw reactie op wat de sector vraagt en hoe wilt u daaraan remediëren?

Bent u bereid een grondige evaluatie van de nieuwe erosieregel te organiseren en waar nodig bij te sturen?

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Mijn vraag loopt min of meer gelijk met die van de heer Sintobin. Ik hoor vooral vanuit Zuid-Limburg heel wat kritiek op de huidige regeling. De heer Sintobin heeft al gezegd dat er een heel grote impact is op de bedrijfsvoering. De regeling is veel te complex. Zo is er de richtlijn dat er moet worden ingezaaid conform de hoogtelijnen. Iemand van de administratie geeft eenzijdig aan wat waar moet komen. Men klaagt ook over een aantal conflicterende maatregelen, zeker wat de grasbuffers en de dammen betreft, en over het gebrek aan overleg tussen de administratie en de vakgroepen. Men vraagt dan ook om 2015 al als een evaluatiejaar te beschouwen en alvast te zorgen voor de nodige bijstellingen.

Ik heb van een landbouwer gehoord dat er onrealistische inzaaidata worden gehanteerd. Zo moet men voor 1 oktober de groenbedekkers inzaaien. Uitzonderlijk was dat in 2014 haalbaar omdat het een heel goed seizoen was voor maïs en aardappelen. De vraag is echter hoe het dit jaar zal lopen.

Ik wil nog verwijzen naar een uitzending van Terzake van vorige week. Een landbouwer zei toen dat landbouw helemaal geen boekhouding is. Men kan niet alles opleggen en regulariseren. We moeten dan ook nagaan hoe een en ander kan worden bijgestuurd. Iedereen is het erover eens dat er erosie maatregelen moeten worden genomen. De situatie moet echter leefbaar blijven en niet overdreven complex worden.

Minister, beschouwt u 2015 als een overgangsjaar voor de implementatie van de nieuwe regels voor erosiebestrijding? Welke praktische gevolgen heeft dit voor de landbouwers, in het bijzonder inzake inspectie en sanctionering?

Zult u uw administratie en de landbouwpraktijkcentra de opdracht geven een inventaris aan te leggen van de knelpunten die boeren ondervinden bij de toepassing van de nieuwe regels? Ik heb er daarnet al een aantal genoemd maar ik neem aan dat er nog meer opmerkingen zijn.

Welke knelpunten over de toepassing van de nieuwe regelgeving werden tot nog toe al vastgesteld of aan u gesignaleerd?

Welke voorstellen tot aanpassing van de regelgeving ontving u al van de diverse vakorganisaties?

Bent u bereid om de voorziene evaluatie te vervroegen naar het najaar van 2015?

Zal in die evaluatie rekening worden gehouden met de economische aspecten van de nieuwe verplichtingen voor de boeren?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Ik steun het pleidooi voor een vroegtijdige evaluatie eind 2015 maar dan moet die evaluatie wel op alle niveaus gebeuren: effectiviteit, complexiteit enzovoort. Ik heb de indruk dat de vorige sprekers die evaluaties al hebben gemaakt.

De erosieproblematiek is een klassieke discussie. Vanuit het oogpunt van de sector gaan de maatregelen te ver, vanuit milieuoogpunt gaan ze niet ver genoeg.

Minister, ik heb intussen gezocht naar een wetenschappelijke en milieukundige onderbouw van de maatregelen die vorig jaar zijn genomen maar ik heb die niet gevonden. Mijn vraag is dan ook of er überhaupt een wetenschappelijke onderbouw bestaat voor die maatregelen. Zo ja, kunt u die aan het parlement bezorgen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): We kennen inderdaad de bezorgdheid van de landbouwers zoals geschetst door sommige collega's. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat er maatregelen nodig zijn maar dat de vraag is welke de beste maatregelen zijn en wat het gemakkelijkst en best uitvoerbaar is voor de landbouwers.

Voor de landbouwers zelf is het ook een goede zaak dat de vruchtbare bovenlaag niet afspoelt. Ook voor de samenleving is het beter wanneer de aarde niet in de riolen en in de waterlopen terecht komt. Daar hangt immers een kostenplaatje aan vast voor de belastingbetaler. We zijn het erover eens dat die maatregelen nodig zijn, en een aantal daarvan zijn verplicht in het kader van pijler 1 om

inkomenssteun te krijgen. Pijler 2 kan daar nog iets aan toevoegen via beheersovereenkomsten. Wanneer men extra maatregelen neemt, kan men er ook aparte middelen voor krijgen.

Wat mij opvalt, is dat de bezorgdheid die we nu horen, vooral uit de Vlaamse Ardennen komt. In het Heuvelland, het Pajottenland, Haspengouw is men blijkbaar al vroeger begonnen met maatregelen te nemen waardoor de nieuwe maatregelen nu misschien wat minder hard aankomen.

Minister, voor ons mag de evaluatie vroeger gebeuren. Ze kan misschien een aantal alternatieven aanreiken die voor de landbouwers beter toepasbaar zijn dan wat nu wordt voorgesteld. Zijn de landbouwers betrokken bij het proces en bij het opstellen van de maatregelen? Zo ja, wat was hun reactie toen?

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

De heer Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik wil me graag aansluiten bij de vraag. Mijnheer Vandaele, ik wil u geruststellen, want ook in het Heuvelland heeft men een aantal bekommernissen.

Het begint natuurlijk met het vaststellen van de kaart waarover ik een actuele vraag heb gesteld in de plenaire vergadering. Voor dit jaar zijn er ongeveer 40.000 hectare bij gekomen waarvoor de maatregelen gelden. Er is een evaluatie geweest van de kaart. De mensen hebben via een openbaar onderzoek bezwaren kunnen indienen. De evaluatie van die bezwaren is gebeurd, maar sommige landbouwers zitten toch nog op hun honger. Het gaat dan vooral over het feit dat er heel weinig verantwoording is gegeven aan de landbouwers over de percelen waarop de erosie maatregelen moeten worden toegepast. Ze hebben gewoon een brief gekregen met de melding dat hun bezwaar niet gegrond was, zonder enige motivering toe te voegen. Dat maakt het aanvaarden van die maatregelen natuurlijk moeilijk.

Het is evident dat de erosie maatregelen een onderdeel vormen van de maatregelen die noodzakelijk zijn voor Europese landbouwsubsidies. Maar de landbouwers stellen zich toch nog vragen bij die maatregelen. Men werkt bijvoorbeeld met vastgestelde data, maar iedereen weet dat de landbouw een sector is die omgaat met de natuur die niet te sturen is. Als 1 oktober dan in een aantal gevallen als referentiedatum wordt gekozen, dan kunnen de weersomstandigheden noodzaken om toch af te wijken van die datum.

Men geeft de niet-kerende bodembewerking aan als hét alternatief. In recente wetenschappelijke studies wordt dit in vraag gesteld. Het is niet omdat er niet wordt geploegd, dat de erosie gevoeligheid per definitie erg daalt. Het heeft ook een effect op opbrengst enzovoort. Het is dus een complexe materie waarover heel wat studiewerk is verricht, maar waarover nog heel wat studiewerk moet gebeuren.

Minister, mijn vraag is om de geplande evaluatie een beetje vooruit te schuiven en met de sector te overleggen om meer werkbare en haalbare maatregelen en systemen uit te werken.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, misschien is het interessant om te schetsen waar deze maatregelen vandaan komen.

Er is een erosiebeleid op twee fronten, vanuit Leefmilieu en vanuit Landbouw. Vanuit Leefmilieu hebben wij onder meer subsidies gegeven aan lokale besturen om erosiecoördinatoren aan te werven en preventief te werken via sensibilisering

en bewustmaking van de landbouwers van de problematiek. De maatregelen waarmee we nu te maken hebben, zijn maatregelen die louter in de vorige legislatuur vanuit Landbouw zijn genomen. In april 2014 is een erosiebestrijdingsmaatregelenplan opgemaakt voor de periode 2014-2018.

Iedereen is ervan overtuigd dat er iets moet gebeuren aan erosie, wat heel positief is. Het klopt dat vanaf dit jaar de verplichte erosiemaatregelen, die vanuit Landbouw zijn genomen, heel voelbaar zijn. Daarom komt er nu ook veel reactie. Het is natuurlijk een heel andere manier van werken.

Mijnheer Sanctorum, het is wetenschappelijk onderbouwd. Er is heel veel analyse gebeurd. Ik zal eens vragen of de gegevens beschikbaar zijn. Op basis daarvan zijn die maatregelen genomen.

Het is wel zo dat de aanduiding van die percelen op basis van een theoretisch model is gebeurd. De heer Dochy heeft gelijk wanneer hij zegt dat er ook vaak fouten in zitten. Als je van een theoretisch model met kaarten vertrekt, dan kan de situatie op het terrein anders zijn. Daarom is de bezwaarprocedure en een goede opvolging belangrijk.

Ik zei net dat de verplichte erosiemaatregelen opgelegd zijn door Landbouw. Men heeft er expliciet voor gekozen om deze op te nemen als voorwaarden binnen het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Een landbouwer moet dus aan die voorwaarden voldoen, wil hij een beroep doen op de steun. Daar wordt controle op uitgeoefend.

Het klopt dat er op het terrein heel veel reacties zijn, vaak ook terecht. Men is die wijziging niet gewoon, maar een aantal maatregelen zijn ook niet werkbaar in de praktijk. We hebben daar begrip voor. De landbouwadministratie heeft van in het begin gezegd dat er in 2016 een evaluatie zou komen. Doordat er nu zoveel reacties zijn, denken wij dat we vroeger moeten evalueren. We zullen de evaluatie dus vroeger uitvoeren, samen met een expertengroep met vertegenwoordigers van de betrokken departementen Landbouw, Visserij en Leefmilieu, het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), twee gemeentelijke erosiecoördinatoren, twee trekkers van de demonstratieprojecten duurzame landbouw rond brongerichte erosiebestrijding Inagro en het Landbouwcentrum voor Erosiebestrijding. Zij zullen de evaluatie voorbereiden en uitvoeren. De expertengroep is gestart op 1 maart 2015 zodat de evaluatie vroeger beschikbaar zal zijn. Er zijn heel wat informatievergaderingen geweest waar de knelpunten aan bod zijn gekomen.

De meeste knelpunten hebben betrekking op de integratie van de techniek van niet-kerende bodembewerking in de bedrijfsvoering, de verplichting om een groenbedekker in te zaaien in relatie tot de gebruikelijke oogstdata en de beperkingen op rotaties van erosiegevoelige teelten. Er werden reeds meerdere voorstellen tot verfijning van de regelgeving geformuleerd, zowel door de landbouworganisaties, de plaatselijke erosiecoördinatoren als door individuele landbouwers. De expertengroep zal een bezoek brengen aan enkele landbouwbedrijven in erosiegevoelige regio's. Men zal nagaan welke maatregelen moeten worden verfijnd en of er alternatieven mogelijk zijn.

De evaluatie zal op een goede manier gebeuren. Men zal de effectiviteit van de erosiemaatregelen nagaan, evenals de haalbaarheid. In Vlaanderen is hierover heel wat meerjarenonderzoek dat ik u zal bezorgen.

Mijnheer Vandaele, de landbouwers zijn betrokken. Er is heel wat overleg geweest met de landbouworganisaties. Het Algemeen Boerensyndicaat en de Boerenbond zijn vanuit hun expertise betrokken geweest bij die maatregelen.

Er komt dus een vroegere evaluatie op basis van de reacties die er zijn. We zullen dit op een goede en verantwoorde manier doen, met de experten, maar ook met beide voeten op het terrein zodat we conclusies kunnen trekken. Eventueel zullen we maatregelen verfijnen, telkens ingepast in het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Dat is de stand van zaken: heel veel bezorgdheid op het terrein. Ik hoop met de versnelde evaluatie snel weer wat meer vertrouwen te geven op het terrein.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, inderdaad, niemand heeft baat bij erosie: noch de burger, noch de maatschappij, en zeker de landbouwer niet, want hij ziet zijn vruchtbare grond wegspoelen. U kunt ons er dus niet van beschuldigen een of andere belangengroep te verdedigen vanuit een bepaalde visie, mijnheer Sanctorum.

Minister, ik ben blij dat u erkent dat er problemen zijn en dat er terechte opmerkingen worden gemaakt. U hebt gelijk wanneer u stelt dat het altijd beter is om expertise op het terrein te hebben dan expertise achter een bureau. Ook in andere dossiers is dit zo. Het wekt bij de landbouwers steeds een beetje wreveld op dat veel wordt opgemaakt op papier en via theoretische modellen, maar dat men nooit bij een landbouwer thuis is geweest. Ik ben dus blij dat de expertengroep ook op het terrein zal gaan.

Uiteraard ben ik ook tevreden met de vervroegde evaluatie. U hebt een punt dat er problemen kunnen ontstaan. Indien we de erosie maatregelen evalueren en eventueel bijsturen, moeten ze inderdaad nog altijd passen binnen het GLB. Dat zal de moeilijkste oefening worden, want we kennen allemaal de evolutie in bepaalde dossiers via Europa.

Weet u hoe het zit in andere landen? Werden ook daar al evaluaties gemaakt van erosie maatregelen? Ik verwees in mijn vraag naar Nederland, zijn er daar al bijsturingen gebeurd? Zo ja, hoe gaat Europa daar dan mee om?

Het heeft natuurlijk weinig zin om landbouwers hoop te geven en te beloven dat er zal worden geëvalueerd en waar dat kan, ten goede bijgestuurd, indien we al op voorhand weten dat Europa dit niet zal goedkeuren. Ik weet niet hoe de expertengroep praktisch te werk zal gaan, maar eigenlijk zou er toch een link met Europa moeten zijn. Vooraleer we overgaan tot het bijsturen van de maatregelen, zou moeten worden afgetoetst wat er kan en wat niet.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ook ik wil u danken voor uw uitleg en voor de bezorgdheid die u deelt voor het concrete landbouwleven. U zei terecht dat er iets moet gebeuren rond heel de erosiebestrijding. We zijn daar allemaal van overtuigd, maar het moet natuurlijk ook haalbaar zijn in de praktijk.

Mijnheer Vandaele, de problematiek komt niet alleen voor in de Vlaamse Ardennen door het uitbreiden van het volledige areaal waarop de maatregelen nu van toepassing zijn. De heer Dochy merkte op dat werd uitgebreid van een kleine 9000 hectare naar ongeveer 40.000 hectare. Zeker ook bij ons in Zuid-Limburg, in de streek rond Haspengouw, is er heel wat over te doen. De mensen maken zich heel veel zorgen.

U haalde inderdaad de niet-kerende bodembewerking aan. Daarbij is er vooral het aspect van de timing. Men wil wel de aangepaste machines aankopen om de grond op de juiste manier te bewerken, maar het moet allemaal in de tijd haalbaar zijn.

Minister, het is daarom zeker goed dat we de evaluatie nu versneld kunnen uitvoeren. Ik dank u zeker en vast om gehoor te geven aan dat verzoek. U zult begrijpen dat we zo snel mogelijk de terugkoppeling krijgen van de resultaten ervan. U weet dat er een groot aantal knelpunten zijn. Ik hoop dat men ze overal in de praktijk gaat toetsen zodat zo snel mogelijk kan worden bijgestuurd. Iedereen heeft er immers baat bij. Indien er al een timing vooropgesteld wordt, zouden we die graag vernemen. Zo kan er weer wat rust worden gebracht bij de landbouwers zelf, want ze zitten momenteel weer met de handen in het haar.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Mevrouw Peeters, uiteraard is het me bekend dat niet enkel de Vlaamse Ardennen met de problematiek geconfronteerd wordt. Heuvelland ken ik ook vrij goed, mijnheer Dochy. Uiteraard speelt dit ook op andere plaatsen, maar ik had het gevoel dat het protest momenteel het grootst is in de Vlaamse Ardennen.

Sommigen zeggen me dat men op andere plaatsen eigenlijk al verder staat, dat men daar al een beetje mee aan het denken is.

Het doet me ook plezier, minister, dat u zegt dat de landbouwers betrokken zijn bij het proces en bij de voorbereiding ervan. Ik neem aan dat ze ook hun inbreng hebben gehad. Als u de evaluatie vervroegt, kunnen ze misschien nog een keer betrokken worden.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

De heer Bart Dochy (CD&V): Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik dank ook de collega's voor de bekommernissen. We kijken uit naar het gezonde boerenverstand van de expertengroep; we rekenen op een goede evolutie in dit dossier.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Dames en heren, uiteraard worden de ervaringen uit het buitenland meegenomen. Ze hebben trouwens meegespeeld in het onderbouwen van het oorspronkelijke maatregelenpakket voor 2014 en de volgende jaren. Uiteraard zullen we Europa nodig hebben als we willen bijsturen. De contacten zijn er. We hebben op geregelde basis contact met de Europese Commissie. Wanneer we concreet weten hoe we willen bijsturen, zullen we verder in onderhandeling moeten gaan met Europa.

Wat de timing betreft: het is de bedoeling om in het najaar van dit jaar al de eerste resultaten van op het terrein te hebben om zo tot de juiste conclusies te komen. Ik veronderstel dat we al eerder een aantal resultaten zullen hebben. Ik stel voor dat als er iets is dat nuttig kan zijn om hier te bespreken in de commissie, we u een seintje geven, dan kunnen we daarover van gedachten wisselen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de implicaties van het rapport Ecosysteemdiensten op het biodiversiteitsbeleid – 1507 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het is niet de eerste keer dat de ecosystemen aan bod komen. Er werden al schriftelijke vragen

over gesteld en ze zijn ook al in de commissie aan bod gekomen. Toch denken we dat we er naar aanleiding van het rapport dat op 27 februari 2015 door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) werd voorgesteld, goed aan doen om dit thema opnieuw in de commissie te bespreken.

Uit het rapport blijkt dat voor vijftien van de zestien ecosysteemdiensten in Vlaanderen geldt dat ze intensief gebruikt worden omdat de vraag het aanbod overstijgt, in veel gevallen zelfs ruimschoots, en waarbij dat intensief gebruik vaak nadelig werkt voor andere ecosysteemdiensten.

Voor de helft van de ecosysteemdiensten is het aanbod de voorbije jaren nog verder gedaald. Rond grote steden en in de intensieve landbouwgebieden in West-Vlaanderen is de schaarste het grootst, zo blijkt uit het rapport. Dat komt door de biodiversiteit die er onder druk staat. Het Natuurrapport (NARA) onderbouwt dat door van 2400 soorten op een kaart weer te geven waar ze nog voorkomen in Vlaanderen. Daaruit kunnen we helaas afleiden dat de soortenrijkdom laag is en dat behoorlijk wat soorten nog steeds onder druk staan, zelfs onder toenemende druk.

Het rapport begint met de vaststelling dat het vaststaat dat het verlies van biodiversiteit belangrijke maatschappelijke en economische gevolgen heeft. Dat weten we al. Naarmate de biodiversiteit toeneemt, stijgt ook de stabiliteit van het ecosysteem. Stabieler ecosystemen kunnen geringe milieuveranderingen absorberen door interne soortverschuivingen.

Volgens de biologische waarderingskaart wordt maar liefst 31 procent van Vlaanderen beschouwd als biologisch waardevol tot zeer waardevol, of bevat het heel waardevolle elementen. Regionaal belangrijke biotopen en Natura 2000-habitatgebieden beslaan ongeveer 6 procent van de oppervlakte van Vlaanderen.

Als we dan kijken naar streefdoel 1 van de Europese biodiversiteitsstrategie 2020, weten we dat die vooral focust op de Natura 2000-gebieden en zich daarbinnen richt op zeldzame soorten en habitattypes. Streefdoel 2 focust daarnaast – dat wordt soms wat minder onder de aandacht gebracht, op de gehele groene ruimte – op het herstel van alle gedegradeerde ecosystemen en hun diensten.

Hoewel de implementatie van de instandhoudingsdoelen ook heel wat winst oplevert voor ecosysteemdiensten en het herstel van ecosysteemdiensten ook biodiversiteitswinst oplevert, volgen beide EU-doelen, wat betreft hun implementatie, gedeeltelijk een ander traject, maar uiteraard streven ze naar een zo groot mogelijke complementariteit.

Minister, ik weet dat u al langer belang hecht aan ecosysteemdiensten in uw beleid maar welke nieuwe inspiratie haalt u uit dit recente rapport? Ziet u daar mogelijkheden tot integratie of toepassing in het al gevoerde beleid?

Welke beleidsconclusies trekt u uit de studie van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek over de ondermaatse biodiversiteit in Vlaanderen in zones waar geen instandhoudingsdoelstellingen voor geformuleerd zijn?

Bent u van plan om actiever aandacht te besteden aan de economische waarde van ecosysteemdiensten? Kan dit inhouden dat u ecosysteemdiensten financieel zult laten waarderen of zwaarder zult laten wegen in gebiedsgerichte productieprocessen?

Bent u van plan om een specifiek beleid uit te rollen voor ecosysteemdiensten? Is er een instantie die dit proces onder haar hoede kan nemen?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer De Bruyn, u hebt de studie mooi toegelicht, veel kan daar niet meer aan toegevoegd worden. Ik ondersteun vooral uw laatste vraag. We kennen de situatie op het vlak van biodiversiteit. De uitdagingen zijn nog gigantisch groot, niet alleen in de Europees afgebakende gebieden.

Er gebeurt op wetenschappelijk vlak heel wat rond die de ecosysteemdiensten. De afgelopen tien jaar zijn die heel vaak ter sprake gekomen op allerlei colloquia. Ook de administratie is daar serieus mee bezig maar politiek zijn ze nog altijd weinig relevant, heb ik de indruk. In welke mate kunnen we ecosysteemdiensten gebruiken als kader voor beleidsbeslissingen? Kunnen we daar op politiek vlak niet meer mee doen dan vandaag het geval is?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Op basis van die studie is nogmaals bewezen dat investeren in natuurdiensten belangrijk is. Het levert immers directe winsten op voor de natuur zelf, de samenleving en de burgers. Het is belangrijk om die natuurwinsten goed in kaart te brengen en daar rekening mee te houden wanneer er beslissingen worden genomen. Daarvoor is er de Natuurwaardeverkenner, een instrument dat mogelijk maakt na te gaan wat de effecten zijn van plannen en projecten op economisch en ecologisch vlak en wat de impact is van de natuur op de omgeving.

Dat instrument wordt vaak gebruik en zal binnenkort ook worden uitgebreid en beschikbaar zijn voor een stedelijke omgeving. Vaak wordt vooral naar het buitengebied gekeken maar ook in de stad heeft men nood aan ecosysteemdiensten. Die tool zal daar dan ook beschikbaar zijn.

We ondersteunen ook projecten zoals 'Groen in de stad'. Op die manier zorgen we ervoor dat de ecosysteemdiensten in de stad werken. Via het bepalen van de baten van het Vlaamse Natura 2000-netwerk, worden zij nog verder versterkt.

Op het terrein zijn er zeker resultaten. Ik denk dan aan De Wijers in Limburg. Dat is een mooi voorbeeld van een gebiedsgerichte aanpak. We gaan daar vooral voor een multifunctioneel landgebruik. De uitdaging voor Vlaanderen is ervoor te zorgen dat bepaalde gebieden multifunctioneel kunnen worden gebruikt waardoor zij vanuit de ecosysteembenadering een meerwaarde kunnen opleveren voor verschillende vragen vanuit de maatschappij.

Het project 'Groen in de stad' wordt verder uitgebouwd onder de naam 'Natuur in je buurt'. Het project wordt nu ruimer bekeken en er kunnen concrete voorbeelden circuleren om anderen op goede ideeën te brengen

Het concept van de ecosysteemdiensten draagt bij tot het multifunctioneel en veerkrachtig inrichten van de open ruimte waarbij zowel de biodiversiteit als de ruimere leefomgeving wordt beschermd. Op die open ruimte bestaan heel veel claims zoals voor de voedselproductie, energiewinning, rust en recreatie, het opvangen van de gevolgen van de klimaatverandering enzovoort. We moeten die verschillende schadeclaims met elkaar verzoenen en samenbrengen.

We hebben de ecosysteemdiensten ondergebracht bij het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Zo zetten de gerichte beheersovereenkomsten daarop in.

In het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) III zijn er een aantal nieuwe beheerovereenkomsten toegevoegd zoals graslandbeheer van de kuikenweide en aanleg en onderhoud van de bloemenstrook. In dit kader is het ook relevant om te vermelden dat de ondersteuning van de bio-landbouw behouden blijft.

De waarde van natuur is soms intrinsiek, sociaal, economisch. Die hebben allemaal hun belang, maar het is niet gemakkelijker om die monetair uit te drukken. We moeten wel een zicht hebben op de voordelen daarvan. Die worden in kaart gebracht en opgenomen in de maatschappelijke kosten-batenanalyse die wordt opgemaakt. Ook in de MER-projecten wordt gekeken naar die ecosysteemdiensten.

Er werden de voorbije jaren al een aantal projecten gefinancierd om de economische waarde van ecosysteemdiensten in Vlaanderen te kwantificeren. Ik heb daarnet al verwezen naar de Natuurwaardeverkenner, maar daarnaast is er ook de raming van de baten die worden geleverd door het Vlaamse Natura 2000-netwerk.

Het is de bedoeling om het gebruik van deze tools zo veel mogelijk te promoten zodat ecosysteemdiensten mee worden opgenomen in beleidsbeslissingen op de diverse beleidsniveaus.

Europa en de Verenigde Naties vragen om tegen 2020 effectief rekening te houden met die ecosysteemdiensten. Op dat vlak is er nog heel wat werk aan de winkel. De volgende natuurrapporten zullen daar zeker ook rekening mee houden. Het eerstvolgende is in 2016 en dan in 2018.

Het INBO heeft ook gepeild naar een draagvlak voor die ecosysteemdiensten en heeft een studiedag georganiseerd over de bevindingen daarvan. Meer dan twee derde van de workshopdeelnemers konden zich in de stelling vinden dat ecosysteemdiensten deel moeten uitmaken van de beleidsinstrumenten. Dat is een belangrijk signaal.

NARA-T is de eerste fase van een ecosysteemassessment voor Vlaanderen dat de kennisbasis levert voor een integrerend beleid rond mens en natuur. De resultaten van NARA-T zullen in een volgende fase gebruikt worden om nog betere methodes te ontwikkelen. Daarnaast toont NARA-T aan hoe onder andere het water-, bos- en natuurbeleid al veel kenmerken bezit van een ecosysteemdienstengericht beleid.

Binnen het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie werd recent een strategienota goedgekeurd met krachtlijnen en initiatieven om op basis van gerelateerde onderzoeksprojecten een aangepast beleid te ontwikkelen. Het voorstel geeft weer met welk doel LNE het thema ecosysteemdiensten inzet en het concept gebruikt. Ecosysteemdiensten vormen als systeembenadering een denkkader om binnen de grenzen van een duurzaam gebruik van ecosystemen, een aantal zaken te bereiken: de verhoging van welzijn en welvaart via herstel en bescherming van natuur, het voeren van een effectief en efficiënt beleid en het realiseren van duurzame ontwikkeling, het integreren van natuur- en milieudoelstellingen in andere beleidsdomeinen zoals Openbare Werken, en het zo duurzaam mogelijk beheren van de publieke ruimte.

De strategie is om de ecosysteemdienstenbenadering binnen LNE te operationaliseren via vijf sporen: kennis uitbreiden, ecosysteemdiensten integreren in de beleidsstrategieën, ecosysteemdiensten integreren in instrumenten en procedures, de principes van ecosysteemdiensten toepassen in participatieve projecten op het terrein, en het maatschappelijke draagvlak verbreden.

Het managementcomité van LNE richt binnen het beleidsdomein een informeel overlegforum op voor verder overleg met de andere beleidsdomeinen.

Binnenkort is er de omgevingsvergunning die de twee departementen, ruimte en leefmilieu, zal samenbrengen. Zo brengen we de grotere omgevingsanalyse-benadering samen en zullen de ecosysteemdiensten meer kunnen doorwerken op het ruimtelijk beleid.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn (N-VA): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord.

Ik moet toegeven dat het me niet altijd duidelijk is wat continueren is van processen die al lopen en van initiatieven die al genomen zijn rond ecosysteemdiensten, en wat de nieuwe elementen zijn op basis van dit rapport. Het kan zijn dat er niet heel veel nieuwe initiatieven of beleidsconclusies uit kunnen worden getrokken, maar het lijkt me toch de moeite waard om er de nodige aandacht aan te besteden.

U hebt niet gezegd welke beleidsconclusies u haalt uit het rapport met betrekking tot die gebieden die niet binnen Natura 2000 liggen en waar geen specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor zijn geformuleerd.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Minister, ik vond vooral het laatste wat u zei heel interessant. U zei dat er een proces aan de gang is om die ecosysteemdiensten een belangrijkere rol te laten spelen bij beleidsvoering. Dat is natuurlijk heel goed. Wat er concreet zal uitkomen, kunnen we natuurlijk niet voorspellen, maar kunnen we er iets meer over weten? Is er een timing? Wordt er gerapporteerd aan de regering of eventueel zelfs aan het parlement? Wat zijn de volgende stappen zodat we weten wat er de komende maanden zal gebeuren? Het is in elk geval een interessant proces, maar toch kreeg ik graag wat meer informatie.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer De Bruyn, met Natura 2000 hebben wij topnatuur in Vlaanderen. We hebben al een heel pakket maatregelen genomen, maar er is niet alleen dat. Daarom heb ik ook verwezen naar Groen in de Stad en Natuur in je Buurt. Naast de Europese topnatuur is het belangrijk om ecosysteemdiensten dichtbij te hebben. Vandaar dat we die projecten lanceren waarbij we niet alleen financiële ondersteuning geven maar ook goede praktijkvoorbeelden die op een website toegankelijk worden gemaakt. Dat is de conclusie die we uit dat onderzoek kunnen trekken en die bevestigt waar we al mee bezig waren.

Mijnheer Sanctorum, een heel concrete timing is er niet. We werken in verschillende stappen. Het volgende natuurrapport – het NARA-B-rapport – zal er in 2016 zijn. Dan zullen we de volgende concretere stap zetten; we zullen stap 2 integreren in de beleidsstrategieën. In een volgende stap zullen we instrumenten en procedures uitwerken. Het is belangrijk dat de omgevingsvergunning volgend jaar goed ingang zal vinden. In een volgende fase zullen we nagaan hoe we die instrumenten kunnen inpassen. Een concrete timing kan ik u dus niet geven, maar Europa verplicht om het tegen 2020 klaar te hebben. Tegen het einde van de legislatuur zullen we er al wel een zicht op moeten hebben hoe we het in de praktijk zullen doen. Dat wil nog niet zeggen dat alles dan al aangepast zal zijn in procedures.

We hebben dus nog een hele weg af te leggen. Op het eerste zicht is het ook niet zo evident om het in alle procedures te laten doorwerken. In het beleidsplan Ruimte Vlaanderen, waar we nu mee bezig zijn, wordt wel veel meer rekening gehouden met de ecosysteemdiensten. Er wordt ook rekening gehouden met het multifunctioneel ruimtegebruik en een gebiedsgerichte aanpak. Zonder dat het al formeel onderdeel uitmaakt van de procedure, wordt het in de praktijk opgenomen in de gedachtegang.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de resultaten van de waterpeiling in 2013 – 1508 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, 'Proper drinkwater voor altijd en voor iedereen' is het thema van de Wereldwaterdag die dit jaar plaatsvindt op vrijdag 20 maart. Bedoeling van die dag is om de mondiale waterproblematiek bij een breed publiek kenbaar te maken door het organiseren van evenementen en het verspreiden van informatie over water. In Vlaanderen ligt de organisatie in handen van Milieu Op School (MOS), Protos en GoodPlanet Belgium. Ook dit jaar zullen heel wat leerlingen en leerkrachten een 'Walk for Water' doen, solidair met waterdragers in het Zuiden. Op de website van MOS staat te lezen dat al meer dan 650 scholen in Vlaanderen deelnemen aan de Walk for Water.

In Vlaanderen wordt het leidingwater regelmatig gecontroleerd door de watermaatschappijen zodat het voldoet aan de strenge kwaliteitsnormen. Toezicht hierop wordt uitgevoerd door de Vlaamse MilieuMaatschappij (VMM) en het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid.

Vorig jaar voerde de Vlaamse MilieuMaatschappij een waterpeiling uit in het kader van onderzoek naar het invoeren van een uniforme tariefstructuur voor leidingwater in Vlaanderen. Concreet gaat het om een marktonderzoek bij huishoudelijke leidingwatergebruikers waarin gepolst werd naar de perceptie van de drinkwaterprijs en de wijze van berekening van de waterfactuur. Daarnaast werd onderzocht wat de algemene kennis van de Vlamingen is over hun watermaatschappij, duurzaam watergebruik en de perceptie van de waterprijs.

Minister, kunt u de belangrijkste conclusies uit deze waterpeiling van de VMM toelichten? Kunt u de meest recente cijfers toelichten omtrent het aantal afsluitingen bij drinkwaterabonnees? Het is goed om weten dat twee jaar geleden de minister en het parlement aanpassingen aan het Drinkwaterdecreet hebben aangebracht en dat er ook heel wat is gebeurd om afsluiting van drinkwaterlevering heel duidelijk te definiëren. Hebt u plannen om concrete maatregelen te nemen naar aanleiding van de resultaten van deze waterpeiling?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, vorige legislatuur heb ik een resolutie ingediend die betrekking had op de afsluiting van drinkwater en op calamiteiten. Ik heb u toen gevraagd om te overleggen met de drinkwatermaatschappijen om ervoor te zorgen dat ze voldoende investeren in het drinkwaternetwerk en om ervoor te zorgen dat calamiteiten steeds minder zullen voorkomen. Ik had u ook gevraagd om een calamiteitendraaiboek op te stellen. Ik ben natuurlijk verheugd dat dat intussen is gebeurd.

Minister, ik wil graag informeren naar de stand van zaken en vragen of er intussen een uniformisering is gekomen van de tarieven bij afsluiting door calamiteiten.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

De heer Bart Nevens (N-VA): Minister, ik wens mevrouw Taeldeman te bedanken voor de vraag over de Wereldwaterdag. Het sluit nauw aan bij de

beleidsnota waarin staat dat de drinkwaterlevering tegen een betaalbare prijs voor iedereen gegarandeerd moet blijven.

Ik zou mijn vraag meer willen richten op de prijs. Sinds de zesde staatshervorming is Vlaanderen bevoegd voor de prijszetting. Een studiedag bij De Watergroep leerde ons dat de watermaatschappijen momenteel met de minister overleggen om na te gaan hoe de waterprijs uniform kan worden gemaakt. Het is belangrijk dat men de waarde van water weet te schatten.

We kennen allemaal het verhaal van de gratis kubieke meters water en de vraag om daar iets rond te doen. We zitten met de saneringsbijdrage die nu gekoppeld is aan de waterfactuur. Uit de waterpeiling blijkt ook dat 90 procent van de ondervraagden zich bewust is van het belang van het duurzaam omspringen met water. Ook zijn er mensen die veel inzetten op het hergebruiken van hemelwater. Dat zijn allemaal positieve zaken die meegenomen moeten worden in de discussie met de watermaatschappijen.

Minister, ik zou u ook willen vragen om tijdens de besprekingen ook engagementen vast te leggen met de watermaatschappijen in het licht van investeringen. Ik had tijdens het werkbezoek begrepen dat dat vandaag het probleem is. Het water wordt wel betaald, maar er stelt zich een probleem bij het investeren. We zouden ervoor moeten zorgen dat er voldoende hefboomen zijn om die investeringsengagementen na te komen. Ik denk hierbij aan de vezelcementleidingen en aan het gietijzer dat moet worden vervangen. Ook zitten we nog met een kleine problematiek van loden aansluitingen. Maar ook het voorzien in voldoende noodrantsoenen water in het geval van calamiteiten is ter sprake gekomen.

Dat zijn allemaal opdrachten van de waterleveranciers. Ze moeten ervoor zorgen dat het water betaalbaar blijft voor iedereen, en dat er ook oplossingen komen voor al die problemen die zich vandaag stellen. Er moeten dus voldoende investeringsengagementen van de watermaatschappijen zijn.

Wanneer denkt u dat onze Vlamingen iets zullen merken van de nieuwe tariefinfrastructuur van hun waterrekening?

De voorzitter: Mijnheer Nevens, bij dezen wordt de scope van de vraag natuurlijk serieus uitgebreid. Ik zeg niet dat het geen belangrijk element is, integendeel, maar ik vraag me af of de minister nu alles kan beantwoorden.

Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, dames en heren, ik ben blij met de aandacht voor water, zeker in het licht van Wereldwaterdag vrijdag. Een van de bezorgdheden van de vorige legislatuur, die er nog steeds is, is dat er heel weinig gegevens waren over water. We hebben onder meer de rapporteringsverplichting ingevoerd. Nu vernemen we jaarlijks van de drinkwatermaatschappijen welke calamiteiten er zijn geweest, hoeveel afsluitingen van klanten en dergelijke meer. We kunnen er heel veel informatie uit putten.

Er is ook een bevraging geweest door onze WaterRegulator, dat is de Vlaamse Milieumaatschappij. Het betreft de waterpeiling waar mevrouw Taeldeman terecht naar vraagt. Daarin gaat het vooral over de perceptie van de huishoudelijke drinkwatergebruiker in Vlaanderen inzake het drinkwater. Het gaat dus over het water dat uit de kraan komt, de prijs ervan, de factuur.

Er zijn een aantal bevindingen. Meer dan 70 procent van de ondervraagden wil dat er meer uniformiteit is in de waterfactuur, dat er een uniforme hoogte is van de waterfactuur voor Vlaanderen, dat er een sociale correctie moet zijn en een progressieve tariefstructuur, waarbij wie meer verbruikt, a rato meer betaalt, dat

er rekening wordt gehouden met de gezinsgrootte en dat er een lage vaste vergoeding is. Dit zijn zowat de belangrijkste bevindingen.

Daarnaast peilde het onderzoek ook naar de algemene kennis van de Vlaming over de drinkwatermaatschappij waarbij men is aangesloten. Opmerkelijk is dat ongeveer de helft van de Vlamingen zijn drinkwatermaatschappij kent. Dat is niet veel.

Bijna 90 procent van de ondervraagden vindt duurzaam watergebruik belangrijk, dat is natuurlijk goed nieuws.

De helft van de Vlamingen vindt de hoogte van de waterfactuur normaal.

Ten opzichte van eerdere marktbevragingen wordt aangegeven dat het aandeel van de waterfactuur in het huishoudbudget gestegen is. Ongeveer een vierde van de ondervraagden is het eens met deze stelling. Het ervaren van de grootte van het aandeel van de waterfactuur neemt af bij toename van de scholingsgraad.

Mevrouw Taeldeman, de meest recente cijfers zijn die uit het rapport 'Statistieken – toepassing Algemeen Waterverkoopreglement'. Ik verwees er al naar. Ze gaan over het jaar 2013. De gegevens voor het jaar 2014 moeten we dit jaar nog ontvangen. We lopen dus achter, maar dat is normaal. We moeten ze normaal gezien eind maart 2015 binnenkrijgen voor het jaar 2014.

Uit de cijfers voor 2013 blijkt het volgende. Voor de huishoudelijke klanten beslist de lokale adviescommissie (LAC) of de klant mag afgesloten worden. Het aantal dossiers met een advies om af te sluiten bedroeg in 2013 946, of 5 procent van het totale aantal beslissingen. In 3865 dossiers besliste de LAC om niet af te sluiten, dat is 20 procent. De LAC gaf in 14.000 dossiers, of 75 procent van de dossiers, een voorwaardelijk advies, dat wil zeggen dat een aantal voorwaarden worden opgelegd en als die niet worden nageleefd, kan er alsnog worden afgesloten. Een afbetalingsplan kan er een onderdeel van zijn.

Uiteraard zullen we op basis van die bevragingen heel wat maatregelen nemen. Er staat ook heel veel in het regeerakkoord en in de beleidsnota, die hebben we hier al besproken. We gaan naar meer transparantie en een uniforme tariefregulering voor alle drinkwatermaatschappijen, dat is zo afgesproken. We zijn nu bevoegd, we hebben dus veel meer in de hand. Voorheen was het een federale bevoegdheid, ook wat het aanrekenen van de kosten van drinkwatermaatschappijen betreft. We willen ook inzetten op efficiëntieverbeteringen, dat blijft belangrijk. We opteren voor een uniforme tariefstructuur waarbij de 15 kubieke meter 'gratis' drinkwater wordt afgeschaft. Ook dat hebben we afgesproken in het regeerakkoord. Dat gebeurt vanaf 1 januari 2016.

Maar er is ook aandacht voor beschermde klanten en grootverbruikers. Er is natuurlijk de doelgroep van mensen die in armoede leven. Er is al heel wat voor gebeurd de voorbije legislatuur. Het drinkwaterverkoopreglement is uniform voor alle drinkwatermaatschappijen. Er is een betere bescherming tegen afsluiting door het werken via de LAC's. Mensen worden ook beschermd tegen grote lekken, de drinkwatermaatschappijen moeten hen verwittigen. Van al deze zaken wordt werk gemaakt. Alles moet rond zijn tegen januari 2016.

Mevrouw De Vroe, u had het over de calamiteiten. We hebben daarvoor alle drinkwatermaatschappijen samen gebracht. Er is ook een calamiteitenplan, er werden afspraken gemaakt. Ik zal eens kijken of er teksten van bestaan, dan kan ik ze u bezorgen. Er zijn een aantal uniforme afspraken over hoe we hiermee omgaan, over de communicatie, over het ter beschikking stellen van drinkwater in bidons en dergelijke. Dit alles zit vervat in de calamiteitenaanpak. In de vorige legislatuur werd alles afgerond en ik zal dus bekijken of er teksten zijn die ik u

kan bezorgen. De afspraken zijn toen zeker gemaakt, want het afsluiten van het drinkwater is heel drastisch voor de betrokkenen, we moeten dat dus vermijden.

In het algemeen blijkt dat ons drinkwater van heel goede kwaliteit is, veilig is en dat er een heel goede dienstverlening aan onze burgers is.

Nog even geduld dus, wat betreft de uniforme, transparante factuur en de manier waarop we doorrekenen. We zijn op dit moment in overleg met organisaties waar armen het woord nemen, met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, maar ook met organisaties zoals de Gezinsbond en uiteraard ook met de drinkwatermaatschappijen zelf. Een en ander wordt afgetoetst, er wordt bekeken hoe we een aantal van die aspecten kunnen doorvoeren, ook rekening houdend met de meest kwetsbare groepen, maar ook met een gezinsmodulering, zoals werd afgesproken in het regeerakkoord.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik heb begrepen dat er in de periode voor het Algemeen Waterverkoopreglement, dat in de vorige legislatuur door u werd opgemaakt, niet echt een verplichting bestond voor de drinkwaterexploitant om gegevens over het afsluiten van water systematisch bij te houden.

Pas door het invoeren van het algemeen waterverkoopreglement zijn de drinkwatermaatschappijen verplicht om systematisch elk jaar die gegevens over te maken. Ik zal de cijfers nalezen in het verslag, maar het is misschien goed om eens een soort trendanalyse over de afsluitingen te maken. De LAC die samenkomt over afsluiting, speelt een zeer belangrijke rol. De LAC gaat altijd op zoek naar de meest menselijke oplossing, want afgesloten worden van water en elektriciteit is een drama.

Minister, ik wil u ook bedanken voor een aantal trends die u hebt aangegeven. Ik zou mijn collega's aanraden om zeker eens die studie door te nemen. Misschien kan de commissiesecretaris de peiling op intranet plaatsen. Er zijn duizend Vlamingen bevraagd. Het is wel interessant om te weten hoe zij over bepaalde dingen denken. Het is me ook bijgebleven dat de helft van de bevraagden inderdaad niet weet wie hun drinkwatermaatschappij is. Er zijn natuurlijk ook goede dingen te lezen in deze barometer.

Minister, u zegt dat u intensief bezig bent met het sociaal tarief van het water en de aanpassingen die op 1 januari 2016 zullen gebeuren. Twee weken geleden hebben wij in De Daktuin van het Vlaams Parlement een lunch gehad met de mensen van de Decenniumdoelen. Zij hebben daar aangekondigd dat ze over de sociale correctie voor water en energie een brief aan de commissievoorzitter zouden richten met de vraag om in de commissie te worden gehoord. Ik denk dat de brief op komst is.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, de LAC's spelen inderdaad, zoals mevrouw Taeldeman ook al zei, een heel belangrijke rol bij het afsluiten van drinkwater bij niet-betaling van facturen. We hebben het er in het verleden al over gehad dat er geen uniforme aanpak door die LAC's is. De aanpak verschilt van gemeente tot gemeente. U zou daarover praten met minister Vandeurzen. Ik wil graag van deze gelegenheid gebruik maken om hiernaar te informeren.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

De heer Bart Nevens (N-VA): Mevrouw Taeldeman, ik wil u bedanken om dit thema op de agenda te zetten. Het is belangrijk dat het Vlaams Parlement er aandacht aan besteedt.

Wat vandaag niet aan bod is gekomen en wat ook in de waterpeiling naar boven is gekomen, is dat jongeren hun waterfactuur duidelijk minder grondig controleren. Het is misschien een thema dat op de agenda zou moeten komen: jongeren moeten zich bewust zijn van de kostprijs van water. Misschien is het ook een aandachtspunt voor de scholen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Minister, u zei dat vanaf 2016 de nieuwe tarifiering van kracht zal zijn en dat we nog even geduld moeten hebben.

Ik kan het niet laten om toch even te duiden op het feit dat uit die peiling blijkt dat er eigenlijk wel een draagvlak bestaat voor een progressieve tarifiering in die waterfactuur. Dat heeft ook een belangrijke ecologische dimensie. Staat dat niet in contrast met de voornemens uit het regeerakkoord en de beleidsnota waarbij de vaste component in de drinkwaterfactuur net aan belang zal toenemen? Tijdens de bespreking van de beleidsnota hebt u gezegd dat die vaste component belangrijker wordt maar dat daar wel een economische dimensie aan gekoppeld zal worden. Het is me echter niet duidelijk hoe u dat kunt doen. Vaste component versus progressieve tarifiering, dat zijn twee verschillende benaderingen. Misschien loop ik vooruit op wat u uiteindelijk zult ondernemen maar het valt wel op dat elementen uit die peiling anders zijn dan wat in het regeerakkoord en de beleidsnota staat vermeld. Is daar nog enige marge of blijft u bij uw oorspronkelijk standpunt?

De voorzitter: Ik verwacht dat het debat over de tarifiering binnen afzienbare tijd in deze commissie zal worden gevoerd.

Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw De Vroe, er is inderdaad contact geweest over de LAC's. Dat is een problematiek die niet alleen voor water geldt. Ook voor elektriciteit ziet men heel veel lokale en regionale verschillen. Dat wordt verder bekeken en aangepakt, ook vanuit het beleidsdomein Welzijn dat daarvoor bevoegd is.

Mijnheer Sanctorum, het afschaffen van die 15 kubieke meter water is geen budgettaire maatregel. Het is zelfs een budgetneutrale maatregel. Het is de bedoeling om mensen bewust te maken dat zij duurzaam moeten omgaan met water. Zodra er water uit de kraan komt, is daar een maatschappelijke kost aan verbonden. Het gaat dan over het zuivere water dat uit de kraan komt en over de zuivering achteraf. Daar zit een logica achter met als principe dat de vervuiler betaalt. Daar hebt u wellicht geen probleem mee.

De bevraging die heeft plaatsgevonden en een aantal vaststellingen daaruit staan niet in contrast met een aantal principes die zijn opgenomen in het regeerakkoord. Ik wil niet vooruitlopen op de zaken maar in overleg met een aantal middenveldorganisaties gaan wij na hoe die bevindingen kunnen worden gecombineerd met afspraken die we hebben gemaakt en waar ik helemaal achter sta. Het principe 'de vervuiler betaalt' moet worden doorgetrokken in het waterbeleid. Daar zijn we nu mee bezig. U zult dus nog even geduld moeten oefenen, mijnheer Sanctorum. We moeten nog iets hebben om naar uit te kijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.